

EGER IDŐJÁRÁSA 1965-BEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL MINT FÜRDŐHELYRE

DR. ZÉTÉNYI ENDRE

Eger vidékét szakíróink az Északi-Középhegység éghajlati körzetébe sorolják. Az éghajlati elemek tanulmányozása a fenti megállapítás mellett arra utal, hogy városunk klímája az Alföld és a hegyvidék klímája között átmenetet mutat, mely sajátos részleteiben még fel nem tárt mezoklímának tekinthető.

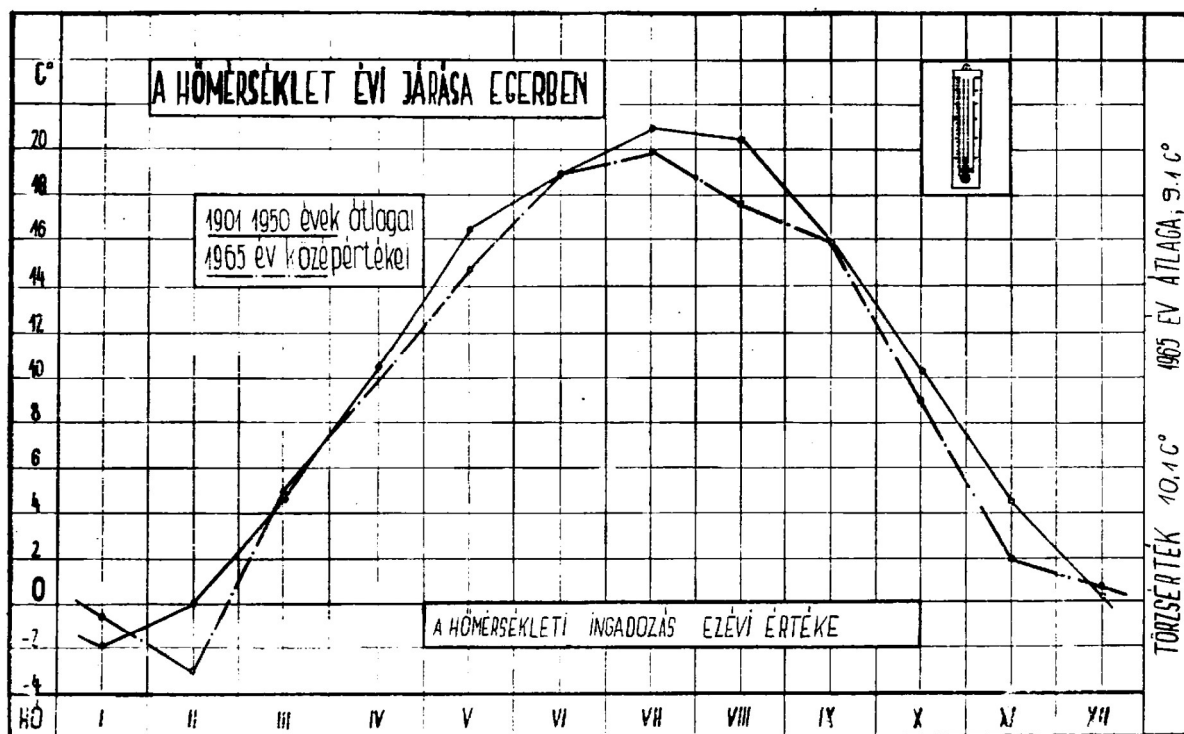
Az Eger időjárását sorozatban bemutató tanulmány évenként más és más speciális feladattal foglalkozik. Az ismétlődő szempontok mellett most arra akarunk megfelelő helyen rámutatni, hogy az időjárás mennyiben szolgálja az üdültetés célját, hogyan reagálhat rá az emberi szervezet?

Egyik hivatott előadónk, meteorológiai szakírónk ilyen szempontból értékelte a Dunakanyar éghajlatát. Különösen a földrajzi adottságokat vette alaposan szemügyre. Megállapította, hogy a Dunakanyarban a szélsőséges időjárási jelenségek és hatások „megszelídülnek”.

Nos, mi Eger viszonylatában is a domborzatot jelentős éghajlati tényezőként ismerjük. Kutatjuk, hogy a függőleges tagoltság milyen időjárási tényező „megszelídítésében” kap szerepet, a túl meleg, vagy a zord légáramlás hatását mennyiben enyhíti? A tőlünk északra, északkeletre elhelyezkedő Bükk-hegység nem provokál-e hirtelen változásokat, éles eltéréseket? Hogyan viszonylik az itteni fagyos, téli vagy zord napok száma és tartóssága más közeli helyek hasonló időjárási adataihoz. Előfordulnak-e forró nappalok, fülledt éjszakák? Mennyiben kedvező az időjárás a strandolásra vagy a túrázásra?

A következő fejezetekben az egyes időjárási elemek évi menetét tanulmányozom, majd azok együttes kifejlődését a hónapok időjárási eredményei kapcsán.

Hűvös volt ez az év. Azt is mondhatjuk, hogy hóháztartásunk hiánnyal zárult. Január viszonylagos enyhesége után nagyon kellemetlen volt február zordsága. A 3,1 fokos negatív eltérés a sokévi átlagtól — ritkán előforduló kivételes érték. Ezután hűvös tavasz következett. A március éppen hogy elérte a sokévi átlagot, de április—május már ismét jóval alatta maradt. A máskor „nyári napokban” bővelkedő egri május most nem kedvezett a korai strandolásnak. A júniusi középhő közel járt

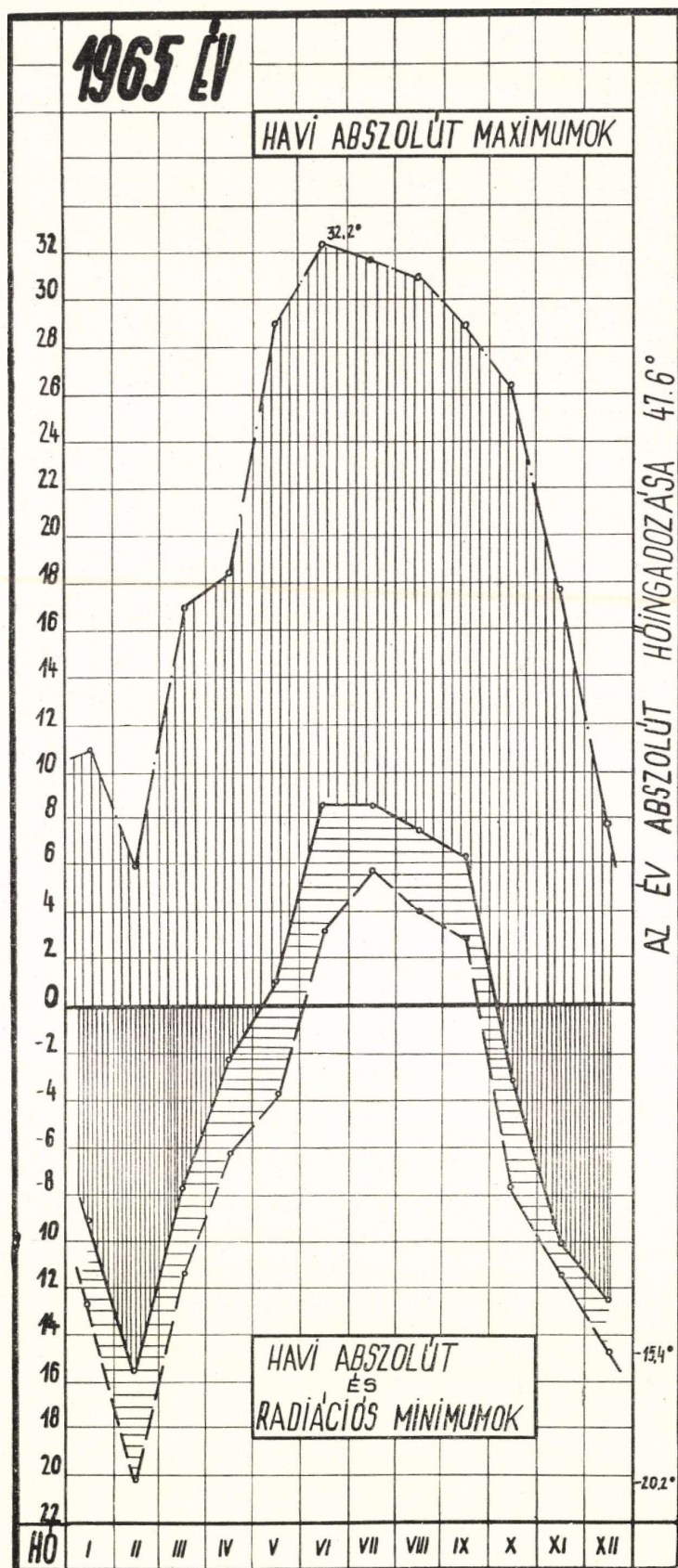
1. ábra

a törzsértékhez, de júliusban és augusztusban ismét hiányzott a megszokott meleg. A normális szeptember és október után hideg november következett. A késői vetésű kukorica csak novemberre érett be, amikor a váratlan hideg akadályozta a betakarítást. A szőlő szüretelését sem tudták idejében befejezni. 1965 időjárása nem kedvezett a növénytermelésnek.

Ez év középhőmérsékleti értéke 9,1 fok, ami a sok évi átlagnál kerek 1 fokkal kevesebb. A közepes hőmérsékleti ingadozás ez évben 23,0 fok, ez alig tér el sok évi tapasztalattól (23,3 fok). Ebből a szempontból kiegyensúlyozott volt az esztendő. Hasonló értékek mutatkoztak Miskolc és Lőrinci középhőmérsékleti ingadozásánál is.

A havi csúcsertékek és az abszolút ingások a 2. ábrán tanulmányozhatók. Feltűnő a februári erős lehűlés és az abszolút ingadozás, mely utóbbi értéke Egerben 21,6, Lőrinciben 19,9, Miskolcon 20,5 fok. Ezek az adatok kisebbek az Alföld egyes városai ingadozási értékeinél. — Magas ingadozást mutat június: Egerben 23,7, Miskolcon 25,3, Lőrinciben 28,0, Putnokon 27,1 fok az eltérés. Itt már mutatkozik az a bizonyos „megszelídülés”, mivel az abszolút ingadozás az említett állomások között Egerben a legkisebb.

Emlékezhetünk még az 1965-i hirtelen beköszöntött októberi fagyos és novemberi téli napokra. A minden átmenet nélküli lehűlést az érzékenyebb emberi szervezet bizonyára megsínylette. Megszaporodtak a hűléses megbetegedések. Az októberi absz. ingadozás Egerben 29,1, Lő-

2. ábra

rinciben 33.4, Miskolcon 31.4, Putnokon 33.6 fok — novemberben a fenti sorrendben: 28.0, 33.8, 30.3, 30.1 fok volt. Az egri időjárás a rendkívüli lehülés közben is „mértéktartó” volt.

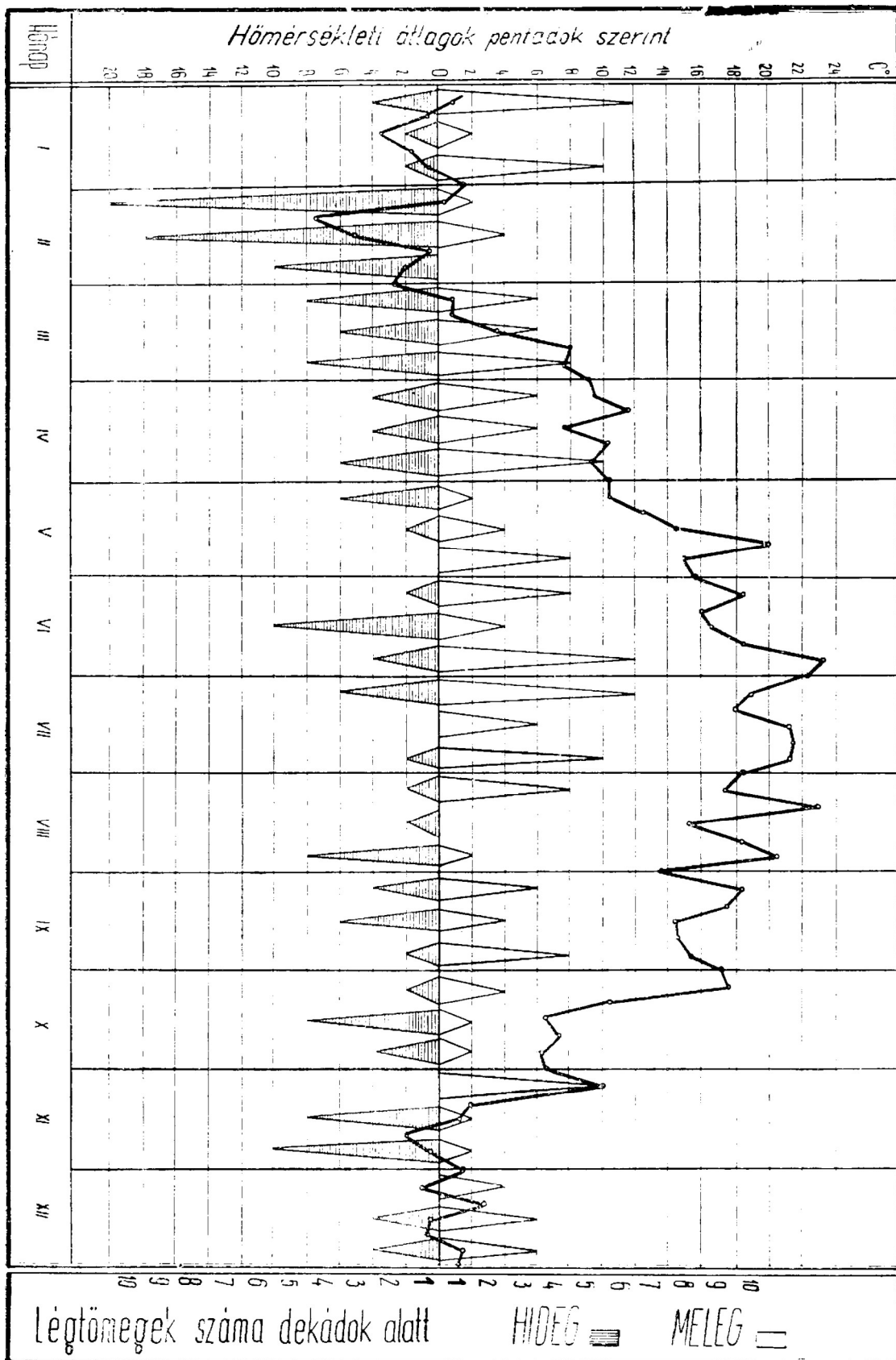
1965. év februárjának és novemberének az egybevetése más vonatkozásban is tanulságos. Dunántúlon, továbbá Szolnokon és Lőrinciben novemberben (őszutó) mérték az évi abszolút minimumot, míg Egerben, Tarcalon, Miskolcon és Kisvárdán február 10-én. Nálunk tehát egy északkeleti beáramlás okozta az erős lehülést, amit azzal is alá lehet támasztani, hogy Tiszabecsen február 9-én volt a leghidegebb. A szokatlanul hideg február után melegebb nyarat kívánt volna a kiegyenlítődés elve. De nem így történt. A nyári hónapok nem hoztak magasabb értékeket. Ennek az lett a következménye, hogy a tavalyihoz képest ($58,6^{\circ}$) az 1965-ik évi abszolút hőingadozás mindössze 47,6 fokot tett ki, míg Lőrinciben 50.0, Miskolcon 47.2, Putnokon 49.1 fok volt az amplitúdó. Az egri érték itt is a szelídebbek közé tartozik.

A 3. sz. grafikon a hőmérséklet pentádok szerinti játékát tünteti fel, párhuzamosan a dekádok alatt beáramló és összegezett különböző tulajdonságú levegőfajták számával. A front- és légtömegnaptár havi összesítése a levegőfajtákat a következőképpen csoportosítja:

mM: tengeri mérsékelt,
cM: szárazföldi mérsékelt,
cK: szárazföldi hideg,
mW: tengeri meleg,
mT: szubtrópusi tengeri,
cT: szubtrópusi szárazföldi,
mA: sarkvidéki tengeri,
cA: sarkvidéki szárazföldi.

A grafikonon 8 féle levegőfajta nem ábrázolható. Két csoportot, hideg és meleg tömegeket különböztettem meg — a következő elv szerint. A sarkvidéki eredetű mindig hideg, a szubtrópusi mindig meleg. Az mM a nyári félévben hűvös, a téli félévben enyhe hatást gyakorol. A cM nyáron meleg, télen — relatíve — hideg. A meleg légtömegek számát a 0 szinttől fölfelé, a hidegeket lefelé növekvő szám szerint tüntettem föl. Hogy az egyes légtömegek uralma meddig tartott, itt nem érzékeltehető, de a hónapok részletes leírásánál ezekre is kitérünk. Annyi itt is szembetűnő, hogy a hőmérsékleti görbe menete és a beáramló levegőfajták tulajdonsága között a kapcsolat élénk.

A nagy számú sarki levegőfajta hatására tartós hideg alakult ki, különösen a hónap első felében. De nem hanyagolhatjuk el az erősödő napsugárzást sem. A március végi hőemelkedés már nem írható egyedül a hideg légtömegekkel egyenlő számban mutatkozó meleg légáramlások számlájára. De nem látszik igazolni tételünket az áprilisi helyzet sem. A nagyobb számú meleg légtömeg és a tartósabb besugárzás hatására sem mutat egyenletes emelkedést a hőmérséklet. Ennek okát az áprilisi havi összesítő elemzés hivatott felderíteni. A májusi hirtelen kiugró pentádértéknek már a túlsúlyban levő meleg légtömegek az okozói. Ellenben

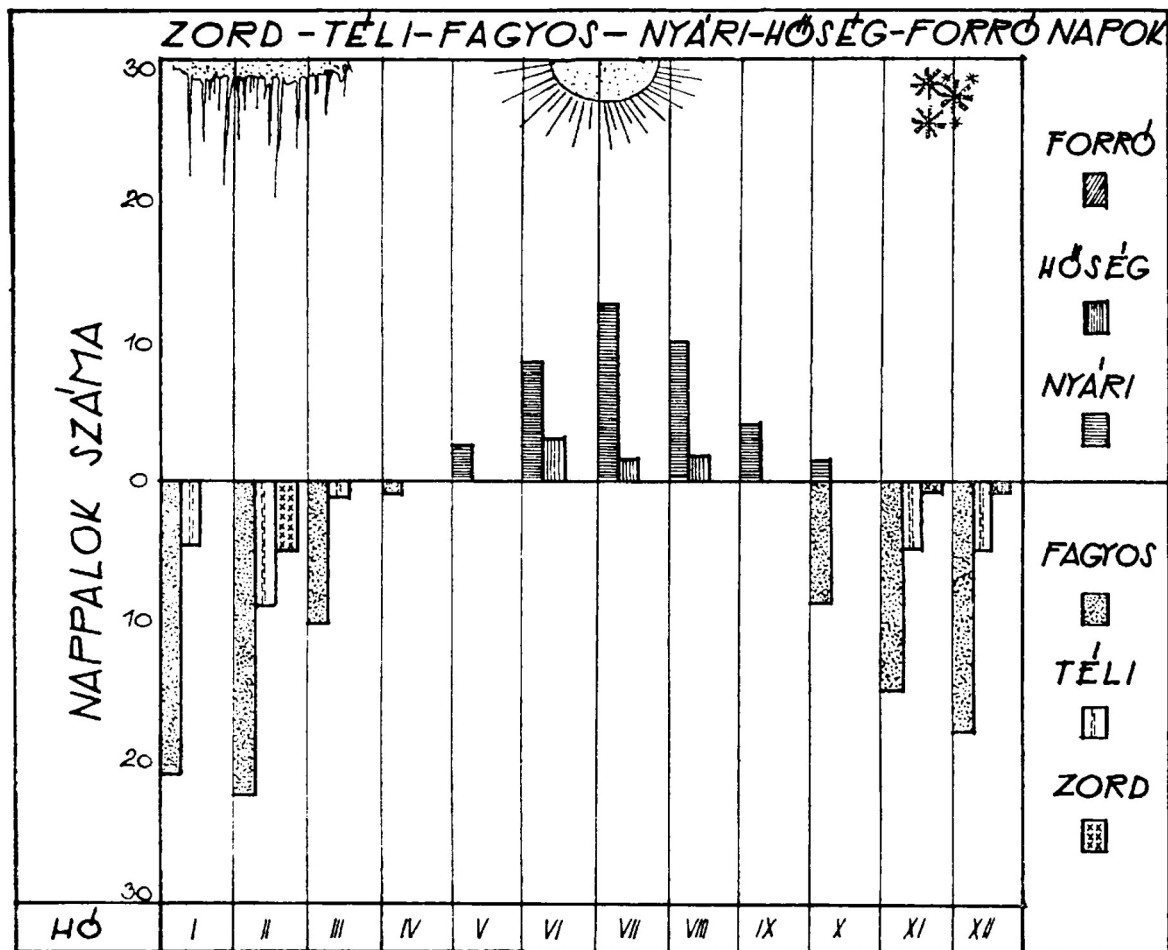
3. ábra

a június közepi hőcsökkenés — szingularitás — a sorozatos hideg tengeri légtömegek hatásának a következményei. Egyértelmű a júliusi ket-tős játék is. Az augusztusi összefüggés egyenesen szembeszökő.

Novemberben a beözönlő hideg légtömegek ketté vágta a hónapot. Szinte az októberi zuhanás ismétlődik meg alacsonyabb értékkel. De-cemberben már a melegebb tömegek jutnak enyhe fölénybe, így e hónap jellege sokkal szelídebb, igazi „télelő” hó.

Végigtekintve a hőmérsékleti pentádértékek futásán, igazolva látjuk azt a tapasztalatot, hogy a légtömegeket szállító ciklonok élettartama 5—10 napra becsülhető.

Kérdés, milyen képet kapunk akkor, ha a biológiailag optimális ha-tárértékek alatti és fölötti kilengéses napok számát ábrázoljuk és hason-lítjuk össze. Az emberi szervezet a 0 fok alatti és a 22 fok fölötti hő-mértékletre érzékeny. Ehhez nézzük meg a 4-es számú ábrázolást. Az esztendő hűvösebb jellege erről a grafikonról is kitűnik. Forró napot Egerben nem észleltek, de hőségnapot mindhárom hónapról jelentettek. Nyári nap májustól októberig minden hónapban előfordult.

4. ábra

A májusi „nyári napok” tekintetében az egész ország egységesen szegény, ez 2—3—4 alkalommal fordult elő. Hőségnapot csupán néhány tiszántúli állomáson észleltek. — Júniusban itt 3 hőségnap fordult elő, míg egyes alföldi városokban 4—5 alkalommal szökött a hőmérő higany-szála a 30 fok fölé. — Júliusban csak 2 hőségnapot jegyeztek fel Egerben, ezzel szemben Pécsen 10 ilyen napról adtak jelentést. Nálunk a Bükk mérséklő hatása volt érezhető. A nyári félév összegezésénél Egerben a 46 nyári nap és a 7 hőségnap inkább az üdülő, mint a strandoló kívánalmaknak felelt meg jobban. E szempontból inkább hazánk észak-keleti területével vagyunk azonos körülmények között. Az Alföldön ennél több, de Magyarország nyugati szélén kevesebb a nyári, illetve a hőségnapok száma.

Nem könnyű eldönteni, hogy a szervezet a 0 fok alatti, vagy a 22 fok feletti hőmérséklethez akklimatizálódik-e könnyebben? E probléma felvetésénél a 46 nyári nappal szemben 120 fagyos nap mutatkozik. A vizsgálás csupán annyi, hogy Miskolc, Lőrinci és Putnok állomásai Egert ebben is túlszárnyalták. Lassan megnyugszik ítéletünk. Eger hőmérsékletjárása megfelel az „üdülőhely” diktálta kívánalmaknak.

Januárban normálisnak vehető a fagyos és a téli napok száma. Zord egy sem akadt. Mint előbb is láttuk, a hideg februárra fokozódott, a téli napok mellett zord napokban is volt részünk. A felmelegedés lassan haladt, bár áprilisban csak 1, májusban egyetlen fagyos nap sem fordult elő. Fagyveszélynek nem volt kitéve a növényzet, ugyanakkor kevés volt a napfény, a meleg.

Az őszi hideg hamar beköszöntött, ezt mutatja az októberi s a novemberi fagyos napok nagy száma, s ami ritkaság: novemberben a téli napok között egy zord is előfordult, „télies” volt az „őszutó hó”.

A légnyomás évi menete.

Erről az évről a geofizikusok azt állapították meg, hogy a „csendes Nap éve”. Az eddigi vélemények szerint a Nap földi hatásaira a légnyomás a legérzékenyebb időjárási elem. Ezek szerint a tétel igaz, mert ez év légnyomásgörbéje mentes a kilengésektől. Csupán két kisebb törés látható rajta. Az egyik légnyomáscsökkenés áprilisban tapasztalható, de ezt európai jelenségnek mondják a szakírók, hogy „áprilisban Európa fölött elfogy a levegő”. A könnyebb, enyhébb levegőfajták beáramlása lehet a magyarázata. Országszerte 3—4 mm a hiány a törzsértékhez képest. A nyári félévben igen lassú és egyenletes az emelkedés őszig, a legmagasabb havi átlag októberben mutatkozik. Ez kapcsolatban van a szárazsággal, a kevés páratartalommal, a súlyosabb légtömegekkel (1 mm csapadék egész hónap alatt októberben).

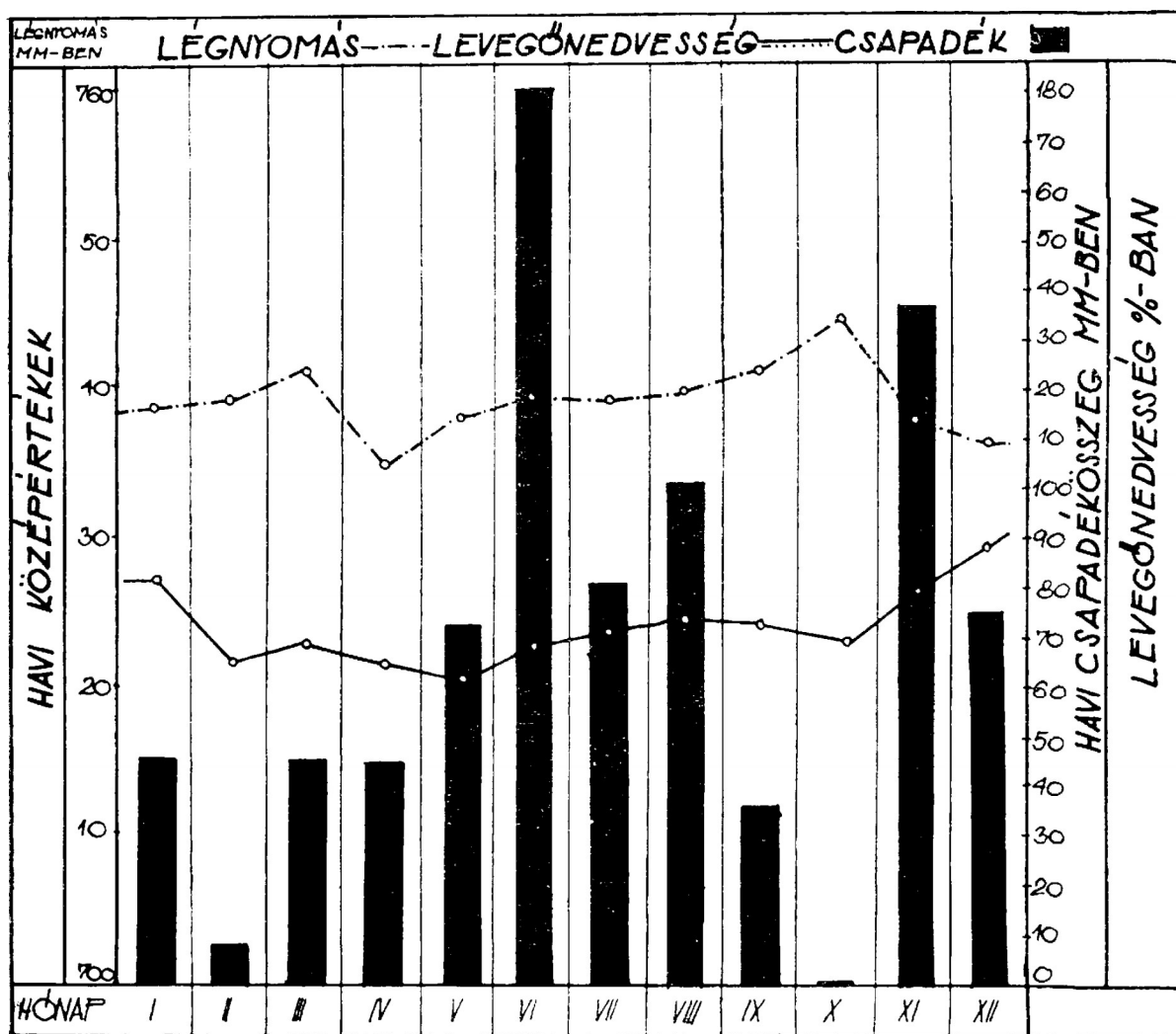
Légnedvesség és csapadékképződés

Az 5. ábra hármas összehasonlítása ad módot ennek tanulmányozására. A csapadékmennyiség havi eloszlása a légnyomással és a páratartalommal kevés összefüggést árul el. Több kapcsolat fedezhető fel az utóbbi kettő alakulásában. A tapasztalat szerint a párás levegő könny-

nyebb mint a száraz, a melegnek viszont a hidegnél kisebb a nyomása. Ez a téli és tavaszi időszakban a légnyomás és a páratartalom grafikonjainak ellentétes mozgásából igazolva látszik. A nyári hónapok alatt szinte párhuzamosan haladnak. Szeptembertől kezdve ismét ellentétes irányú a tendenciájuk. Különösen az októberi kiugró magas légnyomás és aránylag csökkenő páratartalom szembenállása érdekes.

Az év háromnegyed részében 60—75% között ingadozik a légnedvesség. Ez még a meleg nyári évszak alatt sem teszi fülledté a levegőt, de viszont annyira sem száraz, hogy az orr légjáratainak a nyálkahártyáit kiszáraitáná. A január, majd november és december hidege közel telítetté fokozta a levegőt.

A csapadék évi összege 818 mm, ami a törzsérték (605 mm) 135%-a 1965 nedves esztendő! 1964-ben 672 mm csapadék esett, arra már azt mondtuk, hogy véget ért a száraz esztendő sorozata. 1965 azon is túl.

5. ábra

tett. Országsszerte sokat bajlódunk az árvizekkel, belvizekkel. A 213 mm. csapadéktöbblet nem egyenletesen oszlott meg, hanem júniusra és novemberre korlátozódott. Májusig a csapadékmennyiség megfelelt a sokévi tapasztalatoknak és a szükségletnek. Az is igaz, hogy június a legcsapadékosabb hónapunk, de most a törzsértéket kétszeresen felülmúlta a mennyisége. Medárd bőségesen „öntözött”. Szeptemberben a normális alá szorult, míg októberben alig 1 mm esett. Ez épp oly rendellenes, mint a novemberi 137 mm-es mennyiség. Ezt a mértéket szintén 1900 óta csak 1943 novembere lépte túl 154 mm-es mennyiségével. Magas volt a páratartalom is, az a nyirkos időjárás sem a túrázásra, sem a mezőgazdasági munkák befejezésére nem volt alkalmas.

Napsütés — borultság

Összehasonlító táblázat:

Napsütéses órák száma 1965-ben:

Egerben	1908
Miskolcon	1754
Kékesen	1908
Kompolton	1944

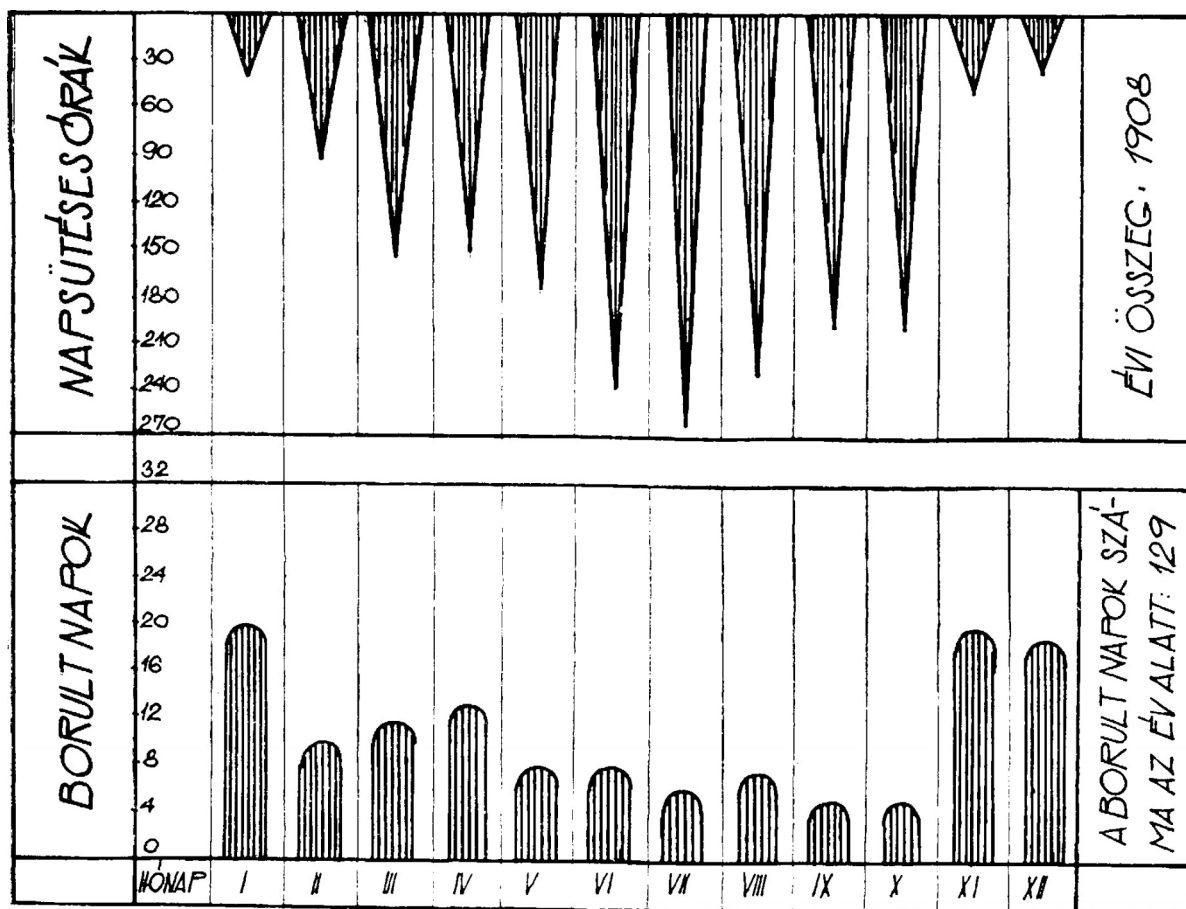
Mint ismeretes — a reggeli és déli körzeti időjárásjelentés közli az égbolt borultsági fokát is. Eger állapotára Miskolc vagy Kékes adataiból kénytelen az ország lakossága következtetni. A fenti miskolci példa azt igazolja, hogy ez a következtetés Egert illetően nem lehet irányadó. Nálunk a napfényes napok száma jóval több. Az üdülés, kirándulás igényeinek jobban megfelel. Ugyanakkor Eger napfényének mennyisége egyezik a Kékesével. Ez sem jelenti azt, hogy a két hely időjárása azonos. Egerben a nyári félévben, Kékesen a téli időszakban több aránylag a napsütés. Az üdülőjelleg követelményeinek télen Kékes felel meg jobban.

1964. évhez képest ez az esztendő napfényben gazdagabb volt, de a sok évi átlagból 113 óra hiányzott. Éppen a nyári hónapok voltak napfényben szegények. Amennyiben ennek a strandolók hátrányát érezték, annyiban nyertek kárpótlást a túrázók az árnyas órák alatt. Fel-tűnő még október sok napfénye és kevés borultsága. Hosszan tartott a „vénasszonyok nyara”.

Széljárás

A széljárás gyakoriságát a 7. ábrán a szélrózsára rajzolt diagrammon tüntettem föl. Ehhez 1328 adatot összegeztem, értékeltem. Napi 4 észlelést véve alapul, az összes észlelések száma 1460, ebből 1328 alkalommal légmozgást állapított meg az észlelőállomás. Tehát a megfigyelési alkalmak alig 10%-a esetében volt csupán szélcsend. Ez a 90%-os légmozgás nem jelenti egyben azt, hogy Eger szeles város. A mérések több-

BORULT NAPOK - NAPSÜTÉSES ÓRÁK

6. ábra

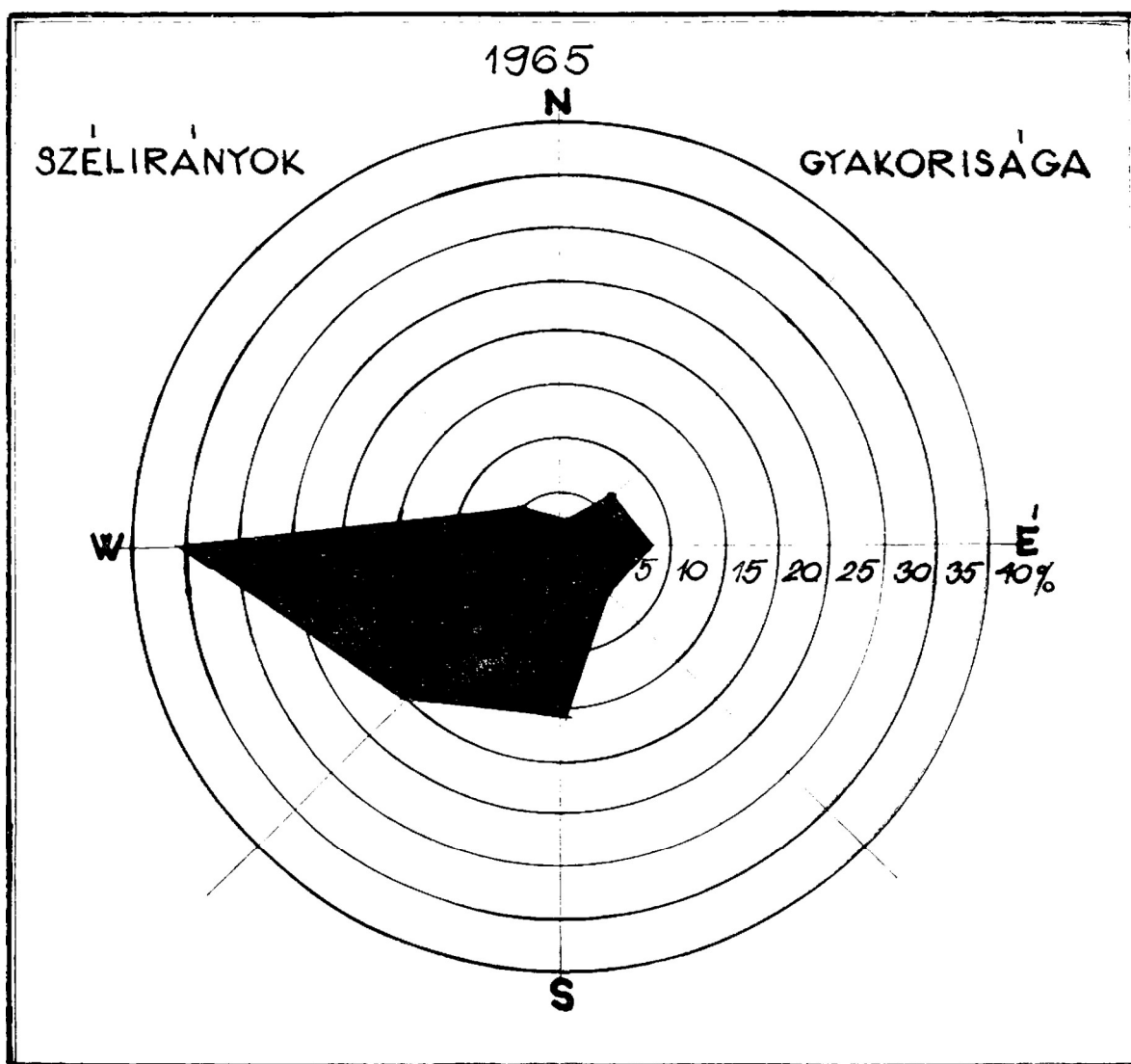
ségében 1—2-es erősségű légmozgást tüntetnek fel, míg a viharos szél ritka, 7-es erősségű szélvihart egy alkalommal jegyezték fel, január 7-én, amikor a Dunántúlon orkán dúlt. Az 1—3-as erősségű levegőmozgás egyenesen üdítő, elősegíti a levegőcserét, légtisztulást.

A szakirodalom Eger légtérére, általában a Mátra és a Bükk közötti dombvidékre mind a téli, mind a nyári félévben a NW-i irányú szelet tekinti relatíve uralkodónak. Eger olyan domborzati viszonyok között fekszik, hogy széljárásában szerepe van a főhatásnak, az eltérítő, valamint a csatorna-hatásnak is.

A szélirányok százalékos elosztását az alábbi táblázat tünteti fel az 1965. év tapasztalatai alapján:

Égtáj:	N	NW	W	SW	S	SE	E	NE
%:	1,5	4,6	35,3	20,6	16,6	6,4	8,4	6,4

A százalékos megoszlás bizonyos következtetésekre ad alkalmat. Az 1965-ös megfigyelés nem igazolja az 50 éves tapasztalatot. Most a W-i és SW-i irányú széljárás meghaladja együtt az 55%-ot. Tehát az ún. „dévényi kapun” át beáramló nyugati szél Egerig keveset veszít eredeti irányából. A NW-i szélirány 4,6%-ra csökkent. Igen alacsony a N-i és NE irányú szél gyakorisága. Ennek okát már a Bükk kitérítő hatásában kell keresnünk. Hogy az északi-északkeleti szél elkerüli a várost, az szerencsés esetnek tekinthető, mert ezáltal a tőlünk pontosan északi irányban, 3 km távolságban üzemelő felnémeti mészmű porát nem a város felé és fölé, hanem a felsőtárkányi völgy irányába sodorja a gyakor nyugatias szél. A déli szél beáramlásának nincs semmi akadály.

7. ábra

Más irányból, a Hernád és Bodrog völgye felől siető légtömegeket a Bükkalja irányítja felénk, s mint keleties szelek érkeznek ide, télen hideg, nyáron szárító hatást idéznek elő (SE, E, NE).

Az egyes hónapok időjárási jellemzése — az időjárási elemek összefüggései alapján

Január

Az évszakhoz képest enyhe idő.

A légnyomás havi középértéke 745,2 Hgmm. Közel 3 mm-es az eltérése negatív irányban a sokévi átlagtól. Túlcsúlyban enyhe, óceáni légáramlás hatolt be légterünkbe.

A januári középhőmérséklet $-0,6$ fok, ez közel 2 fokkal melegebb az átlagtól. Dél-Tiszántúlon nagyobb volt az eltérés.

A hó elején azt írja a napijelentés: „Európa nagyobb részében az évszakhoz képest enyhe az idő.” 1964 decemberének párás, ködös, de nem hideg jellege januárban is folytatódott. Nem sokáig tartott az enyhülés. 5-re hidegfront érkezett heves széllel hazánkba. 15 órakor érkezett Budapest légterébe, Egerben 19 órakor észlelték s hetes erősségű szelet mértek. A szél iránya itt nyugati volt, mely 21 órára északira fordult. Dunántúlon hóvihár tombolt, sokfelé hófúvást okozott. A Bükköt is hó lepte be, lassan -2 , -4 fokra hűlt a napi középhőmérséklet. Országos viszonylatban január 13-án az időjárás jellege megváltozott. Dunántúlon és az Alföld déli felében a napi középhőmérséklet 0 fok felett járt, de az északi hegyvidéken s az Alföld északi felében 0 fok alatt tartózkodott. A napijelentés is rámutatott az ellentétre: „délen és nyugaton az atlanti-óceáni ciklon — északon és keleten kelet-európai anticiklon jutott uralomra.” A hideg-nyelv északkelet felől Mátészalka, Szolnok s a Zagyva vonaláig nyomult előre, bekerítve vidékünket is. Ebben a pentádban volt a legalacsonyabb a napi középhőmérséklet, 13-án $-6,4$ fok. E közepes hideg 16-ig tartott, a havi abszolút minimumot: $-9,0$ fokot ekkor észleltük. A Duna vonala volt a hőmérsékleti választó. Attól nyugatra -1 , -3 , keletre -7 , -10 fokos alacsony hőmérsékleteket mértek. Az enyhülés ismét hirtelen jött. 17-én ezt közli a napi jelentés, hogy: „az Atlanti-óceán felől, Franciaországon át nagy kiterjedésű esőzésekkel, helyenként viharos szelekkel enyhe léghullámok nyomulnak a kontinensre.” 17-én 21 órakor Budapesten meleg frontot jeleztek. Egerben 17-én reggel még $-4,1$ fokot mértek, de 18-ára virradó reggelre már $-1,4$ fokra enyhült a levegő. Déli széllel érkezett az enyhe légtömeg. 21-én ismét lehűlés következett, fél nap alatt 6 fokot hűlt a levegő. A Balkán-félsziget felől érkezett a hideg levegőfajta. A Duna—Tisza-közén — Siklós—Szeged vonalán áthaladva Salgótarján—Borsodnádásd magasságáig nyomult észak felé, s -8 , -12 fokos hideg légtömeget szállított. Egerben -6 fokra hűlt, de Kisvárdán és Nyíregyházán 0 fok körüli volt a hőmérséklet. Ritka hőmérsékleti helyzet alakult így ki. 23-ra ismét megenyhült az időjárás, fagyos nap is csupán kétszer adódott a hónap végéig.

E hóban magas volt a levegő relatív-páratartalma, sok a felhős égbolt, 20 borult nap és kevés a napsütés. Nem volt kedvező az egészségre. Minden második nap csapadékosnak számított, a havi csapadékösszeg meghaladta az átlagot, a párát az uralkodó déli, délnyugati szél szállította.

A hónap közepe táján 1—2 cm-es a hóréteg vastagsága, de a 19-én hullott csapadékból ez 7 cm-re vastagodott, a hónap végére fokozatosan lepadt s csak foltokban maradt meg.

Az enyhe idő alatt a csapadék kis mértékben be is szivároghatott a talajba. A vékony hótakaró védte az őszi vetést, jó telelést biztosított a növényzetnek. A téli sportokra a Bükkben elegendő volt a hó.

Február

Kemény hideg, szárazság, de több napfény jellemezte a hónapot.

A légnyomás havi értéke 746,3 mm, 0,4 mm-el átlag alatti. Ez a helyzet az Alföldre is jellemző.

E hónap középhőmérséklete —3,2 fok volt, 3 fokkal maradt a törzsérték alatt. A Duna—Tisza közén és a Dunántúlon, valamint az északi hegyvidéken még nagyobbak voltak az eltérések szintén negatív irányban. Egerben a leghidegebb nap középhőmérséklete —9,3 fok volt —10-én. Ekkor mértük a havi s egyben az évi abszolút minimumot, —15,4 fokot. A radiációs minimum, a —20,2 fok is erre a napra esett. Hazánk legtöbb állomásán ezen értékek szintén 10-én mutatkoztak.

Országszerte 27—28 fagyos napot figyeltek meg, Egerben is 28-at. A téli napok számában már nagyobb eltérés mutatkozott. Egerben 10 téli napot jegyeztek fel, de a Tiszántúlon és tőlünk északra 12—18 téli napot számláltak. A tél keménységére mutat az a körülmény is, hogy Egerben is 7 zord napot (min. —10 fok alatt) észlelhettek.

A hőmérsékletjárás a hónap első pentádjában még a januári enyhéset mutatta, de 5-tel hirtelen megváltozott. Ezt írja e napon a jelentés: „A hideg ék a Zagyva és a Körösök vonaláig nyomult előre, mely mögött —5, —10 fokos volt a reggeli hideg, míg Budapesten 0 fokot észleltek csupán.” Egerben —6 fok volt a napi átlag. 9-vel tovább süllyedt a hőmérséklet. Ekkor ezt olvastuk a napijelentésből: „az átmeneti enyhülés után Lengyelország felől ismét hidegebb levegő áramlott a Kárpát-medencébe...” A Zagyva és a Tisza vonalától nyugatra —10 fok felett, attól keletre —10 fok alatt volt a minimum. De 10-ére a hideg az egész országot elárasztotta. 14—16-a között átmeneti enyhülés, majd 17-e után ismét sarkvidéki vagy százazföldi hideg légtömegek nyolc alkalommal áramlottak be és tartották 0 fok alatt a napi középhőmérsékletet.

Csupán 10 napon volt teljesen borult az égbolt, más napokon több-kevesebb órán át sütött a nap. A napsütéses órák száma 102-re rúgott, ez átlag feletti érték. Kivételesen túlszárnyaltuk Kékest, amire ritkán van példa a téli hónapokban.

Ezzel függ össze, hogy a relatív páratartalom is alacsonyabb volt, mint hazánk többi állomásain. A csapadék e havi mennyisége mindössze 8 mm, ami a törzsérték egynegyede. A hótakaró 8-tól 22-ig 1—3 cm vastagságban maradt meg. Elegendő volt ahhoz, hogy a vetés ne fagyjon ki.

Március

Félig télies, félig tavaszias időjárást hozott.

A légnyomás havi középértéke 747,4 mm volt, fél mm-el meghaladta az átlagot. Ennek oka a hónap első felében beáramló súlyosabb légtömegekben keresendő. Tőlünk északkeletre az eltérés még fokozottabb.

A havi középhőmérséklet 5,0 fok volt, ami megfelel a törzsértéknek. Ez az átlag abból adódott, hogy a hónap első felének az alacsony hőmérsékleti értékét a második időszakban mért magasabb hőmérséklet kiegyenlítette. Országos viszonylatban a középhőmérséklet jónak mondható, hiszen Miskolcon 3,6, Tarcalon 4,1 fokot tett ki csupán.

A legalacsonyabb napi középhőmérsékletet s a havi abszolút minimumot is 1-én mérték (—2,4, illetve —7,8 fokot). Ebben a tekintetben a szélsőségesebb állomásokkal, a borsodi és a szabolcsiakkal tartottunk. A fagyos napok száma 13 volt (Miskolcon 17, Putnokon 19), de volt egy téli napunk is, éppen 1-én.

A télies időjárás 14-vel szűnt meg. Ekkor azt írja a napijelentés: „... a folyamatos melegedés lassú, de határozott jellege egész Európában érezteti hatását.” A szubtrópusi-tengeri légtömegek 15-vel érték el Budapestet. Egerben 15-én délben már 11,6 fokot jeleztek. Attól kezdve a napi középérték 5—10 fok között váltakozott.

Az enyhülést a 22-én északnyugat felől érkező sarkvidéki légtömegek átmenetileg visszaszorították. 23-án ismét fagyott északon és Tiszántúlon (Egerben —2,0). De az utolsó héten már végleg beköszöntött a tavasz. 30-án 13 fokot tett ki a napi középhőmérséklet. A havi abszolút maximumot: 17,0 fokot is e napon észlelték.

A koratavaszi turisztikának kedvezett a sok napfényes óra, kereken 155, amivel elértük Kompolt értékét, meghaladtuk Kékes napfényes óráinak számát. Csupán Dél-Alföld előzött meg bennünket.

A relatív levegőnedvesség 70%-os volt, ez eléggé kiegyenlített. A borult napok száma mindössze 12. A csapadék mennyisége 45 mm-re rúgott, a csapadékos napok száma 17, aránylag magas. Március 1—9 között a csapadék hótakaró alakjában megmaradt, 3—6 cm vastagságban, majd a hófoltok is eltűntek 15-re. Íme a hónap első felében a táj is télies képet öltött. Az utolsó havazást 10-én figyelték meg.

A március második felében beköszöntött enyhe időjárás vetett véget a télnek, 2 hetes késéssel kezdődhetett a tavaszi mezőgazdasági munka.

Április

Hűvös, napsütésben szegényebb, de csapadékhullás tekintetében átlagos hónap volt.

Mint már említettük, a légnyomás alacsony értéke észrevehető. Az eltérés negatív irányban 3,7 mm, ami egyezik sok más állomás adatával.

E hiányra az ad magyarázatot, hogy túlnyomóan Mc és Mm, tehát mérsékelt égövi légtömegek érkeztek hozzánk.

Egerben a havi középhőmérséklet értéke 9,5 fok volt, ami 1,3 fokos lemaradást jelentett. Ez a fokmérője az április — országszerte tapasztalt — hűvös jellegének. De az 54 meteorológiai megfigyelő állomás közül 4 helyen kisebb a negatív eltérés, a hiány tehát mérsékelt. Az abszolút maximumot: 18,6 fokot április 4-én észlelték. Előtte két nappal, 2-án pedig az abszolút minimumot, —2,4 fokot, valamint a radiációs minimumot, —6,2 fokot is ekkor jeleztek. Hogyan magyarázható e hirtelen időjárás-változás a napijelentés tükrében? Április 2-án ezt olvashattuk: „Az észak felől áramló hideg légtömegek kelet-nyugati irányú hőmérsékletkülönbséget alakítottak ki...” Mi okozta a 4-i gyors enyhülést? „A délnyugati, nyugati irányból érkező enyhe levegő ma hajnalban kellemes tavaszi időjárást okozott Európa nagy részein...” írja a 4-i napijelentés. Átmeneti lehűlés jelentkezett még 13-án. A Szovjetunió felett elhelyezkedő magas légnyomású légköri képződmény útját állja a nyugati enyhe légtömegeknek. A kétféle levegő keveredése sokfelé esőt okozott. Az időjárást így jellemezték: jobbára borult, esős, az évszakhoz képest hűvös idő. Az egész hónap alatt csak a második pentádban érte el a középhőmérséklet a törzsértéket.

Egerben is csupán egyetlen fagyos napot észleltek, ami a fentiekből következtethető, április 2-án. A gyakran felhővel takart égbolt mérsékelte az éjszakai kisugárzást.

E hónap alatt 18 napon borult volt az ég, illetve nem sütött ki a Nap. Ennek a következménye, hogy a napsütéses órák száma 30-al volt kevesebb a sokévi átlagnál (153 óra). Ez is országos jelenség volt, bár ez sem szélsőséges, mert a Kékestetőn 61 óra hiányzott a törzsértékből.

Az áprilisi egri légréteg relatív páratartalma 65%, országos viszonylatban a legszárazabb. Itt bizonyára a gyakoribb hegyi-völgyi szél mozgította el a párás légtömegeket. E jellemzéssel összhangban most már nem feltűnő, ha azt írjuk, hogy az országos viszonyoktól eltérően Egerben nem volt túl sok a csadék. A 43 mm-es csapadékmennyiség alig 4 mm-el több e hó sokévi átlagánál. Eger, Miskolc, Putnok, Tarcál körzete tartozik együvé e tekintetben. Bizonyára az itt jobban érvényesülő északkeleti szárazabb szelek tartották távol a nyugatias párás légtömegeket.

Vidékünkön a kellő meleg hiánya nem kedvezett a konyhakerti növények és gyümölcsök fejlődésének.

Május

Hűvös, napfényben szegény, de nem csapadékos hónap. Az országos viszonyoktól ez utóbbi jelenség tekintetében tér el. Máskor Eger több nyári nappal dicsekedett, most nálunk is kevés volt, mint szerte az országban.

A légnyomás havi átlaga 744 mm, 1,2 mm-el maradt el az átlagtól.

Május havi középhőmérséklete 14,6 fok, a hiány 1,7 fokot mutatott. Ez a lemaradás Egertől keletre még több. A hűvös időjárást csupán a negyedik pentád alatt szakította meg átmeneti felmelegedés. A napi kö-

zéphőmérséklet 3-án még 10 fokot sem ért el. Az abszolút minimumot, 1,0 fokot 4-én észlelték Egerben, alig 1—2 kivétellel az egész országban. A napijelentés ezt így indokolja: „Az észak-európai anticiklon lassan kelet felé helyeződik át, száraz, az évszakhoz képest hidegebb időjárással”. A hűvösebb légtömegek a Zagyva—Tisza vonalától keletre helyezkednek el. A radiációs minimumot —3,6 fokot május 4-én észlelték. A mérőházikó magasságában fagyot egész hónap alatt nem mértek. 4-én kívül még 21-én is volt talajmenti fagy.

Jelentős hőemelkedés 17-én következett be. Ezt a Délnyugat-Európában kifejlődött meleg, nyárias időjárás és az onnan érkező légtömegek okozták. 19-én már 24 fokot is meghaladta a napi középhőmérséklet értéke. A havi abszolút maximumot (29,2 fok) is ekkor észlelték. 17, 18, 19-én „nyári napot” jegyeztek fel.

Annál érzékenyebben érinthette az üdülőket, hogy 20-ra 24 óra alatt 10 fokot esett a napi hőmérsékleti középérték. „Az Atlanti-óceán északi térségéből érkező hűvös levegő elárasztotta a Kárpát-medencét” — közli a napijelentés. Ezután a léghőmérséklet középértéke a hónap végéig általában az átlag alatt maradt.

A napsütéses órák száma 192. — 55 óra a hiány. Másfelé ennél nagyobb az eltérés. A borult napok száma ennek megfelelően több.

Páratartalom és csapadékhullás tekintetében nem mutatott rendellenességet az egri május. Az Északi-Középhegység vidékén teljesen a sokévi átlagnak megfelelő a mennyisége. A hozzánk közel fekvő, már alföldinek számító Kompolton szárazság jellemezte a hónapot. Legcsapadékosabb napunk 22-e volt, 22 mm-es esővel, országszerte zivatart jeleztek e napon, nálunk csendes esőt.

A hűvös, napfényben szegény hónap alatt a növényzet nem tudta pótolni az áprilisi lemaradást.

Június

Hűvös, csapadékos ez a hónap. Nem kedvezett különösebben a strandolásra. Ez a jelleg a hó első 20 napján át tartott, csak azután fordult melegebbre az időjárás.

A légnyomás értéke a közepes szinten mozgott, 0,8 mm-el maradt el az átlagtól.

A havi középhőmérséklet 19,2 fok volt, ez azt jelenti szigorúan, hogy a törzsertéktől csupán 0,2 fokkal maradt le. A valóság pedig azt mutatta, hogy az első 20 nap alatt csak 3 ízben érte el a 19 fokot, többször 14—16 fok között mozgott a napi középérték. A fenti havi átlag úgy alakult ki, hogy 21-e után 22—28 fokos középértékek adódtak. A hó első két dekádja alatt 11 hidegfront érkezett, nyomukban hideg tengeri légtömegekkel. Ezek következtében mind az abszolút minimum (8,5 fok), mind a radiációs minimum (3,6) ebben az időszakban, 3-án mutatkozott. Az időjárás 21-vel fordult melegebbre. A napijelentés arról számolt be, hogy „a Földközi-tenger és az Atlanti-óceán déli tájairól folytatódik a meleg levegő beáramlása Közép- és Dél-Európa fölé...” A meleg 26-ára fokozódott. A magasnyomású légköri képződmény biztosította Európa

nagy részén a meleg időjárást. A havi abszolút maximumot, egyben az évi maximumot nem júliusban, hanem e napon, június 26-án észlelték Egerben, éspedig 32,2 C fokot. Ez ugyanakkor hőségnapnak is számított. A nyári napok száma 10, ezen belül 3 hőségnap volt.

A napsütéses órák száma 243, csupán 14 órával maradt el a sokévi átlagtól. Ez az adat hízelt, hiszen Kecskeméten 30, Orosházán 50 óra hiány mutatkozott.

A relatív páratartalom mértéke a törzsértéket súrolta. De a közel 180 mm-es csapadékmennyiség kétszerese az átlagnak. 14 csapadékos, 9 zivataros napot jelentett Eger júliusban. Hatszor jégeső is hullott. Tőlünk délre (Andornaktálya) a jégeső a kukorica leveleit sallangokra verte. 4-én 40 mm, 28-án 32 mm eső esett. Ezek rendkívüli esőzések voltak, a lapályos területeket elborította a belvíz.

A mezei növényvédő munkák elmaradtak, a szőlő rosszul fejlődött, a sok eső akadályozta a beporzást, elősegítette a peronoszpóra-veszélyt.

Július

Az utolsó 50 év 5 leghűvösebb júliusa közé tartozik e hónap.

A légnyomás középértéke (745 mm) fél mm-el az átlag alatt jár, ez a többségben levő hidegebb tengeri légtömegek beáramlásainak a következménye.

A havi középhőmérséklet mindössze 19,6 fok, 1,8 fokkal kevesebb a törzsértéknél. Ennél kedvezőbb helyzetet csak a dél-alföldi állomások jelentettek. Csupán a hónap 3—5 pentádjában került a hőmérsékleti átlag a törzsérték közelébe.

Abszolút maximum (31,7 fok) 16-án, az abszolút minimum (8,6 fok) 12-én mutatkozott. Igen kevés, csupán 15 volt a nyári napok száma, közöttük kétszer hőségnap (15—16-án).

Egerben e hónapban 250 napfényes órát észlelhettek, 45-el kevesebbet az átlagnál. Sok volt a felhőátvonulás, a teljesen borult napok száma 5-öt tett ki.

A csapadékos jelleg országszerte tovább tartott. A csapadék összege 80 mm, 24-el átlag feletti. A havi eloszlás nem volt kedvező, mert pl. egyetlen nap, 4-én 23 mm-es eső esett, jéggel, zivatarral.

A nyaralók sem a strandot, sem a túrázást nem élvezhették teljesen zavartalanul. A belvizek gyarapodtak, a növényápolási és betakarítási munkák is megkéstek.

Augusztus

E hónap jellege hű maradt az előző nyári hónapokhoz: hűvös és csapadékos.

A légnyomás havi középértéke 747 mm, ami fél mm-es többletet jelentett. Ennek is az lehet a magyarázata, hogy a hűvösebb, súlyosabb levegőfajták érkeztek többségében.

A havi hőmérsékleti középérték igen alacsony: 17,5 fok, 3 fokkal kevesebb a sokévi átlagnál. 1901-ig visszamenőleg csak 1 esetben, 1940-

ben volt hasonló hűvös az augusztus. Két meleg fronttal szemben tíz hideg betörést jelez a légtömegnaptár. Az augusztusi hőmérsékletjárást a júliusival szemben az jellemzi, hogy ennél élénkebb a grafikon játéka, erősebbek az ingadozások. A két meleg hullám érkezését három erős lehűlés vette közre. Ez utóbbiak túlsúlya okozta a rendellenes alacsony középértéket. 3-án a középhőmérséklet értéke 15 fok. „Az Atlanti-óceán felől újabb hűvös léghullámok érkeztek kontinensünkre”, közölte a napi-jelentés. 7—9-e között viszont 23—25 fok között járt a napi átlag. A Kárpátok vidékén meleg, napos az idő. Egerben 7—8—9-én derült az ég, kivételesen kellemes strandidő volt. A havi abszolút maximum 9-én 30,8 fokot tett ki. Utána ismét 10 hűvös nap következett. A második meleg hullám 20-án ért el Egerig, 23-án tetőződött. Majd lassú lehűlés következett az utolsó pentádban, amikor 4 napon át a napi középértékek 13 fok alá szálltak. Az abszolút minimumot, 7,6 fokot 28-án észlelték.

A 12 nyári nap (köztük 2 hőségnap) azt jelenti, hogy e hónap alatt alig 10—12 napon volt kellemes a strandolás. A napsütéses órák száma 241 — a hiány 35 óra. Ez is alátámasztja az előbbi megállapítást.

A 102 mm-t kitevő csapadék a törzsérték másfélszerese. 12 napon 1 mm-nél több eső esett, de 26-án, egyetlen nap alatt közel 30 mm hullott le. Négyyszer jégesővel, hatszor zivattarral párosult a csapadék. Pl. 12-én három hullámban érkezett a zivatar: délnyugati, déli, majd északi, mérsékelt erősségű, de hűvös levegővel, szintén jégesővel.

A talaj nehezen száradt fel, a felhős-borús időjárás inkább a turisztikának kedvezett, mint a strandolásnak.

Szeptember

Mind a hőmérsékletjárás, mind a csapadék mennyisége szemszögből nézve kiegyensúlyozottabb hónap, bőséges napfénnel.

A légnyomás havi középértéke 747,5 mm, fél mm-el maradt el a törzsértéktől. A dunántúli állomásokon nagyobb volt a hiány.

A hőmérséklet havi középértéke 16,2 fok, alig 0,2-el kisebb a sokévi átlagtól. Ez azt jelenti, normalizálódott az időjárás. A hónap első, második és utolsó pentádjá melegebb a többinél.

A nyári napok száma mindössze 4, messze elmaradtunk az alföldi állomások nyárias napjainak számától (10—15). De 25-én 20 fok fölé emelkedett a napi maximum, ami igen kedvezett a kirándulásnak, valamint az újabban elterjedő melegvízi, szabadtéri strandolásnak.

Az abszolút maximumot: 27,2 fokot 2-án észlelték, az abszolút minimumot, 6,2 fokot 22-én.

A nyári napok nagy hiányát a 223-as napfényes óra igyekezett pótolni. Ez 15 órával több az átlagnál. Több volt nálunk a napsütés mint Keszthelyen, éppen annyi mint Martonvásáron.

A 33 mm-es csapadékmennyiség is megfelelt a sokévi értéknek. A 13 csapadékos nap jó időbeli eloszlásról tanúskodik, bár 11-én 24 óra alatt 17 mm esett, több mint az egész havi összeg fele.

A megfelelő meleget és több napfényt szállító szeptember lehetővé tette az elmaradt mezőgazdasági munkák pótlását, előmozdította a gyümölcsök beérését.

Október

Rendkívül száraz hónap, nagy hőmérsékleti ingadozással.

A légnyomás középértéke 752 mm, ami 3,6 mm-el magasabb a sokévi átlagtól. E rendellenes érték a szárazföldi, páraszegény levegőfajták, anticiklonok uralmának a következménye.

A hőmérsékleti középérték 9,2 fok, 1,1-el maradt alatta a törzsértéknek, pedig az első pentád átlaga 17,8 fok volt. Még a második pentád értéke is meghaladta e hó átlagát, de 10-e után sohasem érte el a 10 fokot. Az abszolút maximumot, 26,3 fokot az országos tapasztalatnak megfelelően 2-án mérték. E naptól kezdve lassan, de fokozatosan esett a hőmérséklet, 10-e után egy erősebb lehűlés következett. 11-én mérték a talaj mentén az első fagyot, —3,6 fokot. Ekkor így tájékoztatott a napi-jelentés: „Kontinensünk keleti felét az Északi—Jeges-tenger térségéből érkező, egymást több hullámban követő hűvös, nedves levegő árasztja el.” A lehűlés, ha lassabban is, de tovább folytatódott. 13-án már a hőmérőházikó magasságában is 0 fok alá szállt a hőmérséklet. Igen feltűnő, hogy a talajmenti fagyok erősek és gyakoriak. Ez is azt bizonyítja, hogy kevés a levegőben a pára, nagy az éjszakai kisugárzás. 22-én a radiációs minimum —7,8 fok, ugyanakkor a normális magasságban csak —2,0 fokra hűlt le a levegő. (Az abszolút minimumot, —2,8 fokot 26-án észlelték Egerben.) A 22-i erős lehűlést így indokolja a napi-jelentés: „A nappali derült idő a nagy kiterjedésű, magas légnyomású képződmény következménye, de az éjszakák hidegek.”

A 11 fagyos nappal szemben a hó elején még 2 nyári nap is előfordult.

A levegő relatív páratartalma 71%, átlag alatti.

Az októberi csapadékmennyiség nem egészen 1 mm (!). Erre Eger meteorológiai feljegyzései között — 1851 óta — nem találunk példát. Hazánk 54 elsőrendű meteorológiai állomása közül 20 semmi csapadékot nem jelentett. A Dunántúl nagy része és a Duna—Tisza köze egyetlen mm esőt sem kapott. De a Tiszántúlon s az északi hegyvidéken is 5 mm alatti volt a csapadék. Egerben 29-én 0,6, 30-án 0,2 mm eső hullott csupán. „Csapadéknak” ez sem nagyon nevezhető. Pedig a szélirány 40%-os nyugati relatív többséget mutatott. Még a nyugati szél sem szállított csapadékot. E hó a hűvös éjjelekért bőséges napsütéses órákkal kárpótolt. A napsütéses órák száma 216, ami 66 óra többletet jelentett. Borult nap mindössze 3 volt.

A rendkívüli száraz hónap sem kedvezett a mezőgazdaságnak, mert az elvetett magvak a száraz és fagyos földben nem csírázhattak. Elszaporodtak a kártékony rágcsálók. De turisztikára annál kedvezőbb volt az időjárás.

November

Rendellenes hideg, télies időjárás, sok hóval és esővel.

Már a 744,3 mm-es — és 4 mm hiányt mutató légnyomási középérték is azt igazolja, hogy az időjárás igen eltért az átlagtól, 11 hideg front érintette a Kárpát-medencét.

A havi középhőmérséklet 2,0 fok, közel 3 fokkal alacsonyabb a törzsértéktől. Az egrihez hasonló nagy hiány országos viszonylatban is alig volt. Csak Lőrinci, Salgótarján és Füged mutatott ennél nagyobb relatív eltérést.

Az első pentádban még 6—10 fokos napi középértékek adódtak. Ekkor a Földközi-tenger csendes, száraz, meleg időjárásának a hatása alatt állottunk. Egerben a légáramlás is túlnyomóan délnyugati volt. A havi abszolút maximumot, 17,8 fokot 2-án mérték. 6-ra hirtelen megváltozott az idő. A Szovjetunió európai részén nagy kiterjedésű havazások voltak. A Skandináv-félszigeten viharos szelek tomboltak. 6-án észleltük az e havi első fagyot. 8-án a napi középhőmérséklet értéke 0,7 fok volt. A második hideghullám 13-án köszöntött be. Ekkor ezt írta a napijelentés: „... a szokatlanul hideg szárazföldi légtömeg folytatja útját Közép-Európán át délnyugat felé.” Itt hajnali 3 órakor leesett az első hó. A hideg erősödött. Az abszolút minimumot, —10,2 fokot 25-én észlelték. A radiációs minimumot, —11,4 fokot is ekkor mérték. A napilapok ezeket írták: Korai tél, havazások szerte Európában. Jugoszláviában havazik. A Zágráb—Rijeka vasútvonalat 20 cm-es hóréteg borítja. Ezzel szemben Szkopjében +20 fokos meleget élveztek. — Fáztak az olaszok is, a Póalföldön —15 fokot mérték. — A Kékestetőt 12 cm-es hó takarta. Budapesten 14-én már záporozott a hó. Egerben a háztetők pereméről jég-csapok csüngtek lefelé.

A hónap végéig tartott ez a zord, nyirkos idő.

A közöltek alapján megérthető, hogy novemberben 20 fagyos, ebben 5 téli napot észleltek.

Az októberi 216 napfényes órával szemben novemberben csupán 52 akadt (a hiány 14 óra). Itt is igen éles az ellentét. A 21 borult nappal szemben csak 1 volt a derült.

A novemberi relatív páratartalom rendes körülmények között is nagy, most 83%-os volt. A csapadék e havi mennyisége 137 mm, közel két és félszerese a törzsértéknek. A havas napok száma 9, a hótakaró 15 napon át tartott, vastagsága 1—6 cm, olykor csak foltok.

A hideg, nedves, csapadékos időjárás a mezőgazdasági betakarításokat és az őszi vetéseket megakadályozta. A hidegre és nedvességre érzékeny szervezetű emberek is megsínylelték a szokatlan télies napokat.

December

Kisebb ingadozással, átlag körüli középhőmérséklettel enyhébb jellegű volt a december. A 9 hidegfronttal szemben 9 melegfront vonult át a Kárpát-medence felett.

A légnyomás értéke 742,7 mm, igen alacsony, 5,5 fokkal kisebb az átlagnál. Enyhe, párás légtömegek tartózkodtak a Kárpát-medence fölött. Ez országos jelenség volt.

A hőmérséklet havi középértéke 0,6 fok. Ez csupán 0,2-vel magasabb a törzsértéknél. Ilyen kevés volt az eltérés az Északi-középhegység más állomásain is. Amint haladunk a térképen dél vagy délnyugat felé, az eltérés mind nagyobb, Pécsen két fokkal, Békéscsabán 2,4 fokkal volt melegebb, mint a sokévi átlag. Az első és a harmadik pentád alatt találunk 0 fok alatti napi középhőmérsékleti értékeket, a többinél 1—2 fokkal 0 fok felett. 6-án (24 óra alatt) 5 fokot ugrott pozitív irányban a napi középhőmérséklet. A napi jelentés ezt így kommentálta: „... a Keleti-tenger felett elhelyezkedő alacsony nyomású rendszer enyhe óceáni léghullámokat szállít...” De 9-re északnyugati széllel hideg levegő árasztotta el Közép-Európát, aminek az uralma csak 1 napig tartott. 24 óra múlva 8 fokot emelkedett a hőmérséklet. Itt 11 mm-es eső esett akkor. A hőmérséklet hirtelen emelkedését a csapadékképződéskor felszabadult hőenergia segítette elő. Fokozatos esés után 14—15-én egy hideg hullám —10 fok alatti hideget produkált. 15-én mérték Egerben az abszolút minimumot, —12,4 fokot, s a radiációs minimumot, —14,4 fokot — az ország meteorológiai állomásainak többségéhez hasonlóan.

A hideg 3—4 napig tartott, majd ismét enyhült a levegő, 28-án 7,8 fokra felmelegedett, ez volt a havi abszolút maximum. Egy hatalmas ciklonnal Dél- és Nyugat-Európa felől enyhe légtömegek áramlottak hazánk felé.

A 22 fagyos, 6 téli nap is normális számnak mondható. Ellenben Lőrinciben 27, Putnokon 28 volt a fagyos napok száma.

20 borult nappal szemben csak 1-re lehetett a derült jelzőt alkalmazni. Összesen 41 órát sütött a Nap, de a közeli Kompolton még kevesebb volt a napsütés.

A 88%-os relatív páratartalom elég magas érték, ez decemberben rendszeres. A csapadék havi mennyisége 73 mm, 32-vel több az átlagnál. A borult napok számával egyezik az esős napok száma (19—19). Az esős napok a hónapban arányosan oszlottak el. A csapadék eső és hó alakjában váltakozva hullott. A hóréteg vastagsága olykor a 6 cm-t is meghaladta.

A bőséges csapadék jelentős része a talajba is beszivároghatott. A felázott talajt azonban a tavaszi vetéshez nem lehetett előkészíteni. A téli sportokhoz nem volt elegendő a hideg.

Az évi időjárási mérleg

Csapadékban gazdag, napfényben szegény esztendő.

Az évi hőmérsékleti átlag 9,1 fokot tett ki, 1,1 fok hiánnyal zárult a mérleg. A nyári félév a megszokottnál hűvösebb volt. De rendellenesnek minősült a februári és novemberi hőmérsékletjárás is. A hőmérséklet ingadozása az egészségre nem volt ártalmas. Az abszolút értékek

nem érték el a szélsőséges határokat. Forró nap nem akadt, zord első-sorban februárban. A csapadék évi mennyisége, júniusi magas értéke s az októberi hiány volt rendellenes. A nyári hónapok a hőhiány mellett napfényben is szegényebbek voltak az átlagnál.

A város lakossága s az üdülők kevesebb napfényt kaptak 1965-ben. A turisták azonban — az esős napokat kivéve — áprilistól október végéig hódolhattak szenvedélyüknek.

EGER

Az időjárási

A meteorológiai állomás tszf. m. 173 m,

Hónap	Légnyomás		Hőmérséklet C°											
	havi közép mm-ben	eltérés	havi közép	eltérés	abszolút maximum	dátum	abszolút minimum	dátum	napok fagyos száma	téli napok száma	nyári napok száma	hőség- napok száma	radiációs minimum	dátum
I.	745,2	—2,8	—0,6	+1,8	10,8	31.	—9,8	16.	25	5			—13,4	21.
II.	746,3	—0,4	—3,2	—2,9	5,6	1.	—15,4	10,	28	10			—20,2	10.
III.	747,4	+0,5	5,0	+0,4	17,0	30.	—7,8	1.	13	1			—13,6	4.
IV.	741,8	—3,7	9,5	—1,3	18,6	4.	—2,4	2.	1				—6,2	2.
V.	744,2	—1,2	14,6	—1,7	29,2	19.	1,0	4.			3		—3,6	4.
VI.	745,2	—0,8	19,2	—0,2	32,2	26.	8,5	3.			10	3	3,6	3.
VII.	745,1	—0,5	19,6	—1,8	31,7	16.	8,6	12.			15	2	5,6	12.
VIII.	746,7	+0,6	17,5	—3,1	30,8	9.	7,6	28.	3.		12	2	4,0	3.
IX.	747,5	—0,5	16,2	—0,2	27,2	2.	6,2	22.			4		2,6	23.
X.	751,9	+3,6	9,2	—1,1	26,3	2.	—2,8	26.	11		2		—7,8	22.
XI.	744,3	—4,0	2,0	—2,9	17,8	2.	—10,2	25.	20	5			—11,4	25.
XII.	742,7	—5,5	0,6	+0,1	7,8	28.	—12,4	15.	22	6			—14,4	15.
Év alatt	745,7	—1,2	9,1	—1,1	32,2	IV. 26.	—15,4	II. 10.	120	27	46	7	—20,2	II. 10.

A mezőgazdaságnak a későn kezdődő tavasz, a csapadék sokasága és annak rossz évi eloszlása okozott gondot.

*
**

(A grafikonokat Bozó Éva, Imreh Lenke és Gergely László főiskolai hallgatók rajzolták.)

1965 év.

adatok összesítése.

a barométer magassága 174 m.

T. országos érték	Felhőzet		Csapadék							zivataros napok száma	Szél		Napsütéses órák összege	Borult napok száma
	középérték	eltérés	összeg (mm)	A törzser- tér %-ában	eltérés (mm)	Csapadékos napok száma		havas napok száma	uralkodó szélirány		seb- ség			
						0,1 mm	1,0 mm							
81	8,2	+1,2	45	132	+11	16	14	16		S	27	40,8	20	
66	6,2	—0,3	8	23	—27	7	4	7		W	29	102,1	10	
70	7,0	+1,4	45	150	+15	17	11	7	1	W	20	154,9	12	
65	6,9	+1,2	43	110	+4	19	11		8	W	20	152,5	12	
63	6,7	+1,1	72	103	+2	12	8		1	W	35	192,5	4	
68	6,1	+0,6	179	205	+11	14	13		9	W	36	243,1	7	
72	5,9	+1,1	80	143	+24	20	15		7	W	45	249,4	5	
74	5,6	+0,9	102	160	+38	15	12		6	W	39	241,0	7	
73	5,4	+0,9	33	92	—3	10	7		1	W	29	223,0	3	
71	3,5	—1,9	1	2	—52	2				W	40	216,0	3	
82	8,1	+1,0	137	232	+78	18	14	9		W	26	52,3	21	
88	8,1	+0,7	73	178	+32	19	13	10		W	27	41,4	20	
73	6,5	+0,7	818	135	+213	169	122	49	29	W	31	1909,0	129	

